

บทที่ 3

ผลการศึกษาวิจัยข้อมูลชุมชนจังหวัดภูเก็ต

ผลการศึกษาวิจัยข้อมูลชุมชนของจังหวัดภูเก็ตใน 7 ประเด็นการศึกษาที่สำคัญพบว่า

1. ด้านการศึกษาสำหรับเด็กและผู้ใหญ่

1.1 สถานการณ์ด้านการศึกษาเด็กและผู้ใหญ่ของจังหวัดภูเก็ต

- จำนวนนักเรียนและนักศึกษา

จำนวนประชากรที่อยู่ในวัยศึกษาในภูเก็ตมีประมาณ 102,600 คน ได้แก่ระดับ
เด็กปฐมวัย 3,800 คน ระดับอนุบาล ประถมและมัธยม 62,000 คน ระดับอาชีวศึกษา 10,000 คน
ระดับอุดมศึกษาภาคปกติ 8,000 คน ภาคพิเศษ 6,000 คน ศูนย์การศึกษาเฉพาะทาง 500 คน
การศึกษานอกโรงเรียน 2,300 คน และสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน 1,000 คน

- จำนวนโรงเรียนและสถาบันการศึกษา

โรงเรียนและสถาบันการศึกษาในจังหวัดภูเก็ต ทั้งหมดจำนวน 143 แห่ง แบ่งเป็น

- 1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีจำนวน 40 แห่ง โดยอยู่ในสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น 39 แห่ง และสนับสนุนโดยภาคเอกชน (เครือลาภน่ากรูป) 1 แห่ง ทั้งนี้ส่วนใหญ่อยู่ในอำเภอเมือง 19 แห่ง อำเภอกาบัง 17 แห่ง และ อำเภอกะทู้ 4 แห่ง ตามลำดับ
- 2) โรงเรียนระดับประถม ถึงมัธยม มีจำนวน 92 แห่ง ได้แก่ สังกัด สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน(สพฐ) 59 โรงเรียน เอกชน 22 โรงเรียน และสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น 11 โรงเรียน
- 3) ระดับอาชีวศึกษา 6 แห่ง โดยเป็นสถานศึกษาของรัฐ 4 แห่ง และเอกชน 2 แห่ง
- 4) ระดับอุดมศึกษาจำนวน 9 แห่ง มีวิทยาลัยชุมชน 1 แห่ง มหาวิทยาลัยวิทยาลัย 2 แห่ง และสำนักงานสาขาที่เปิดหลักสูตรเฉพาะทางของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ 6 แห่ง
- 5) การศึกษานอกระบบมีจำนวน 3 แห่ง ได้แก่ ศูนย์อำเภอเมือง ศูนย์อำเภอกะทู้ ศูนย์อำเภอกาบัง

- 6) ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จำนวน 1 แห่ง เปิดสอน 44 หลักสูตร ได้แก่ ฝึกเตรียมเข้าทำงาน 13 หลักสูตร ฝึกยกระดับฝีมือ 31 หลักสูตร และส่งเสริมมาตรฐานฝีมือแรงงาน 14 หลักสูตร (ทดสอบเพื่อได้ใบรับรองคุณวุฒิ)

● **จำนวนบุคลากรทางการศึกษา**

บุคลากรทางการศึกษามีจำนวนทั้งหมด 2,511 คนแบ่งเป็น

1) ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	175	คน
2) ครูสังกัด สพฐ	1,166	คน
3) ครูสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	468	คน
4) ครูสังกัดอาชีวศึกษารัฐบาล	252	คน
5) ครูอาชีวศึกษาเอกชน	52	คน
6) อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต	227	คน
7) อาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	120	คน
8) การศึกษานอกโรงเรียน	30	คน
9) ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน	21	คน

● **ตัวบ่งชี้ทางการด้านศึกษา**

1) **ด้านโอกาสทางการศึกษา** อัตราการเรียนต่อของเด็กนักเรียน ที่จบชั้นม.3 ในชั้นม. 4 และอาชีวศึกษาของภูเก็ตค่อนข้างสูงถึงอัตราร้อยละ 99.25 ขณะที่การเรียนต่อของนักเรียนในชั้นม. 6 ในระดับอุดมศึกษาอยู่ในอัตราร้อยละ 66.11 ซึ่งอัตราการเรียนต่อในระยะ 2 ปีที่ผ่านมาไม่ได้แตกต่างกันมากนัก ทั้งนี้เด็กนักเรียนในเขตอำเภอเมืองมีอัตราการเรียนต่อ สูงกว่าอำเภออื่นๆ รายละเอียดดังตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 แสดงจำนวนนักเรียนที่เรียนต่อ ม. 4 และชั้นอุดมศึกษาอุดมศึกษาปีการศึกษา 2551

สภาวะข้อมูล	อัตราการเรียนต่อ ม. 4/อุดมศึกษา				
	จำนวน นร. จบ ม.3 (คน)	จำนวน นร. เรียนต่อ ม.4 (คน)		จำนวน นร. จบ ม.6 (คน)	จำนวน นร. เรียน ต่ออุดมศึกษา (คน)
		สามัญ	อาชีวะ		
อำเภอเมือง	1,508	1,233	285	1,136	682
อำเภอกะตุ้	224	192	32	60	50
อำเภอกลาง	674	289	367	173	173
รวม	2,406	1,704	684	1,369	905

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภูเก็ต (สุ่มจำนวนโรงเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 ของโรงเรียน)
(ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2551)

2) ด้านความพร้อมของผู้สอน ถึงแม้ภูเก็ตจะเป็นจังหวัดที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจและการศึกษาในระดับสูง แต่ก็ยังมีปัญหาการขาดแคลนครู อยู่จำนวนทั้งสิ้น 348 อัตราทั้งนี้ในระดับประถมศึกษามีการขาดแคลนครูจำนวน 211 อัตราโดยในโรงเรียนที่มีนักเรียนขนาด 301-1000 คนขาดแคลนครูสูงถึงร้อยละ 22.07 รองลงมาคือโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 300 คน ร้อยละ 9.04 ขณะที่โรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีนักเรียนมากกว่า 1,000 คน มีอัตราการขาดแคลนครูเพียงร้อยละ 4 สำหรับชั้นมัธยมศึกษาขาดแคลนครูจำนวน 137 อัตราหรือเท่ากับจำนวนร้อยละ 24.96 ซึ่งทางโรงเรียนได้แก้ไขปัญหาโดยการเพิ่มครูอัตราจ้างมาทดแทนซึ่งช่วยให้อัตราขาดแคลนครูลดลงเหลือร้อยละ 22.27 (ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภูเก็ต)

3) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของเด็กนักเรียน ภูเก็ตพบว่า ในระดับชั้นประถมปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2551 คะแนนผลการสอบใน 3 สาระวิชาสำคัญคือวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ รายละเอียดดังตารางที่ 1.2

ตารางที่ 1.2 แสดงผลการประเมินคุณภาพการศึกษาในสาระวิชาสำคัญของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2551

โรงเรียน	ภาษาไทย		คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์	
	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD
ประเทศ	42.02	12.90	43.76	15.93	51.68	17.28
เขตพื้นที่การศึกษา	41.58	12.12	41.76	15.16	50.38	17.12

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภูเก็ต

สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการประเมิน ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยร้อยละของผลการประเมินในปีการศึกษา 2551 ทั้ง 5 วิชา สูงกว่าระดับประเทศ และมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละในภาพรวมสูงเป็นลำดับที่ 1 ของประเทศ รายละเอียดตารางที่ 1.3

ตารางที่ 1.3 : แสดงผลการประเมินคุณภาพการศึกษาใน 5 สาระวิชาสำคัญของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2551

โรงเรียน	ภาษาไทย		สังคมศึกษา		ภาษาอังกฤษ		คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์	
	$\bar{X}$ %	SD	$\bar{X}$ %	SD	$\bar{X}$ %	SD	$\bar{X}$ %	SD	$\bar{X}$ %	SD
ระดับประเทศ	41.0	11.0	41.4	11.9	32.4	11.74	32.6	11.6	39.4	14.1
	9	2	2	3	2		6	9	4	3
เขตพื้นที่การศึกษา	44.6	11.5	44.4	11.9	38.6	14.83	36.3	13.7	44.4	16.2
	0	2	4	7	3		3	6	6	9

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภูเก็ต

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ค่าเฉลี่ยร้อยละของผลการประเมินของปีการศึกษา 2551 ทั้ง 5 วิชา ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศทุกวิชารายละเอียดดังตารางที่ 1.4

ตารางที่ 1.4 แสดงผลการประเมินคุณภาพการศึกษาในสาระวิชาสำคัญ ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2551

โรงเรียน	ภาษาไทย		สังคมศึกษา		ภาษาอังกฤษ		คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์	
	$\bar{X}$ %	SD	$\bar{X}$ %	SD	$\bar{X}$ %	SD	$\bar{X}$ %	SD	$\bar{X}$ %	SD
ระดับประเทศ	54.9	12.9	38.7	8.74	37.3	12.67	43.0	18.34	37.6	12.4
	6	3	3		1		3		1	2
เขตพื้นที่การศึกษา	46.5	14.0	34.7	8.22	30.6	9.81	36.0	16.33	33.7	10.5
	0	3	2		8		8		0	5

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภูเก็ต

4) ด้านความเสี่ยงของเด็กในระบบการศึกษาอัตรานักเรียน นักศึกษาที่ออกกลางคัน ใน 5 ระดับการศึกษามีอัตราร้อยละ 3.6 โดยในระดับอาชีวศึกษามีการออกเรียนกลางคันมากที่สุดร้อยละ 11.21 โดยส่วนใหญ่เป็นการออกในระดับชั้น ป.ว.ช. ทั้งนี้เนื่องจากเด็กนักเรียนไม่สามารถปรับตัวเข้ากับระบบการเรียนได้ทำให้ผลการเรียนตกต่ำและต้องออกจากโรงเรียนในที่สุดรองลงมาคือระดับอุดมศึกษาออกเรียนกลางคันร้อยละ 8.29 โดยมีสาเหตุหลักมาจากการเปลี่ยนสถานที่เรียนใหม่และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีปัญหาสำหรับการศึกษาภาคบังคับมีการออกเรียนกลางคันค่อนข้างต่ำไม่เกินร้อยละ 2 รายละเอียดดังตารางที่ 1.5

ตารางที่ 1.5 แสดงอัตราการออกเรียนกลางคันของนักเรียน/นักศึกษาในจังหวัด ภูเก็ตแยกตามระดับชั้น(ประถม/ประถมขยายโอกาส/มัธยมปลาย/อาชีวศึกษา/อุดมศึกษา) ปีการศึกษา 2551

สภาวะข้อมูล	อัตรานักเรียน/นักศึกษาที่ออกกลางคันต่อจำนวนนักเรียนทั้งหมดแยกตามระดับชั้น		
	จำนวนนักศึกษาทั้งหมด (คน)	จำนวนนักเรียน/นักศึกษาที่ออกกลางคัน (คน)	ร้อยละนักเรียน/นักศึกษาที่ออกกลางคันต่อจำนวนนักเรียน/นักศึกษาทั้งหมด
1. โรงเรียนประถมศึกษา	14,034	34	0.24
2. โรงเรียนประถมขยายโอกาส	8,222	90	1.09
3. โรงเรียนมัธยมศึกษา	13,733	250	1.82
4. โรงเรียนอาชีวศึกษา	7,415	813	11.21
5. โรงเรียนอุดมศึกษา	7,561	634	8.29
รวม	51,055	1,839	3.60

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภูเก็ต มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ต วิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต และภูเก็ตเทคโนโลยี

5) **ด้านการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น** ปัจจุบันจังหวัดภูเก็ตได้มีการถ่ายโอนสถานศึกษาไปสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วจำนวน 11 แห่ง แบ่งเป็นโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต 4 แห่ง โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต 4 แห่ง และโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองป่าตอง 1 แห่ง และในปีงบประมาณที่ผ่านมา องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นได้ จัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการศึกษาของจังหวัดภูเก็ตเป็นจำนวน 416.5 ล้านบาทหรือคิดเป็นร้อยละ 18 ของงบประมาณรวมทั้งหมด โดยงบประมาณที่จัดสรรส่วนใหญ่ร้อยละ 62.7 เพื่ออุดหนุนด้านการศึกษา รองลงมาคือ ร้อยละ 36.5 เพื่อสนับสนุนกิจกรรมพิเศษ ทั้งนี้ อปท.ที่จัดสรรงบประมาณแก่ด้านการศึกษาสูงสุดคือ เทศบาลนครภูเก็ตจำนวน 248.9 ล้านบาท รองลงมาคือองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต 101.3 ล้านบาท และกลุ่มเทศบาลตำบล 54.5 ล้านบาท รายละเอียดดังตารางที่ 1.6

ตารางที่ 1.6 แสดงจำนวนงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อบจ. เทศบาล อบต. เพื่อกิจกรรมทางการศึกษา
จำแนกตามลักษณะกิจกรรม

หน่วยงาน	งบประมาณ ทั้งหมด	งบประมาณ ด้าน การศึกษา	ร้อยละงบ ชด้าน การศึกษา	อัตรางบประมาณเพื่อกิจกรรมการศึกษา					
				ทุนการศึกษา		เงินอุดหนุน การศึกษา		โครงการ/กิจกรรม พิเศษ	
				จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อบต.	171,741,750	4,975,440	0.28	500,000	0.29	3,175,440	1.85	1,300,000	0.76
เทศบาล นคร	701,941,742	248,947,505	35.46	1,587,000	0.23	154,923,005	22.07	92,437,500	13.17
เทศบาล เมือง	211,730,327	6,764,800	3.20	100,000	0.05	1,654,800	0.78	5,010,000	2.37
เทศบาล ตำบล	648,434,620	54,479,388	8.40	655,000	0.10	24,304,488	3.75	29,509,900	4.55
อบจ.ภูเก็ต	581,844,000	101,314,920	17.41	-	0	77,510,220	13.32	23,804,700	4.09
รวม	2,315,692,439	416,482,053	18.0	2,842,000	0.80	261,567,953	62.7	152,062,100	36.5

ที่มา : อบต.เกาะแก้ว อบต.ฉลอง อบต.กมลา อบต. เขิงทะเล เทศบาลนครภูเก็ต เทศบาลเมืองป่าตอง เทศบาลตำบลกะทู้, วิชิต,

กะรน, รัชฎา อบจ. ภูเก็ต (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2551)

1.2 ปัญหาด้านการศึกษารุ่นเด็กและผู้ใหญ่

ระดับปฐมวัย มีปัญหาที่สำคัญคือ

- อาคารเรียนสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 8 แห่ง จาก 40 แห่ง มีสภาพไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอนเด็กปฐมวัยเท่าที่ควรได้แก่

- 1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านไม้ขาว หมากปรก บ้านคอเอน หงษ์หยกบำรุง อำเภอดงหลวง ทั้ง 4 แห่งนี้อยู่ในโรงเรียน แต่หน่วยงานต้นสังกัดคือ อบต.ไม้ขาว สภาพอาคารเก่าก่อนข้างคับแคบ และไม่โปร่งสบาย การขออนุมัติปรับปรุงก่อสร้างและซ่อมแซม ค่อนข้างยาก
- 2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านท่าฉัตรไชย อำเภอดงหลวง อาคารมีสภาพเก่าและชำรุด บริเวณหลังคามีรอยรั่วอยู่ระหว่างขออนุมัติงบประมาณซ่อมแซมจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น
- 3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหาดสุรินทร์ อำเภอดงหลวงได้รับบริจาคอาคารเก่าจากมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย สภาพยังไม่ดี ตั้งอยู่ใกล้โรงแรมและใกล้ถนนซึ่งอาจมีผลต่อความปลอดภัยของเด็ก
- 4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหมู่การรม อำเภอดงหลวง ตั้งอยู่กลางหมู่บ้านยังไม่ดีซึ่งอาจมีผลต่อความปลอดภัยของเด็ก
- 5) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดสว่างอารมณ์ อำเภอเมือง ตั้งอยู่ในวัด พื้นที่ค่อนข้างคับแคบ ไม่มีที่รับประทานอาหารเป็นสัดส่วนและไม่มีทางระบายน้ำ

- สื่อการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กเล็กไม่เพียงพอ ทั้ง 39 แห่งที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และบางส่วนที่มีก็อยู่ในสภาพชำรุดเนื่องจากใช้งานมานาน นอกจากนี้อุปกรณ์เครื่องเล่นเด็กส่วนใหญ่อยู่กลางแจ้งแล้วยังไม่มียุทธศาสตร์ที่สามารถบังคับ เช่น โดม หรือหลังคาบังแดด ทำให้ อุปกรณ์ชำรุดเร็ว

- ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจังหวัดภูเก็ตมีการจัดตั้งเครือข่ายเพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านวิชาการระหว่างกัน แต่ยังไม่ได้รับการสนับสนุนจากภายนอกเท่าและต้นสังกัดเท่าที่ควรทำให้การดำเนินงานค่อนข้างชะงักงัน เนื่องจากครูที่เป็นสมาชิกต้องใช้ค่าใช้จ่ายส่วนตัวในการจัดประชุมเครือข่าย

• เด็กเล็กที่เป็นลูกของแรงงานต่างด้าวที่อยู่ตามแคมป์คนงานไม่มีที่เรียน โดยเด็กกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เกิดขณะพ่อแม่เข้ามาทำงานอยู่ในเมืองไทยซึ่งจากการสุ่มตัวอย่างศึกษาข้อมูลแคมป์แรงงานต่างด้าวใน 3 อำเภอพบว่า

- 1) ในเขตอำเภอกลาง แคมป์ใกล้ที่ทำการประปาหมู่บ้านบางโจมีแรงงานต่างด้าวอาศัยอยู่ จำนวน 500 คน มีเด็กเล็ก 10 คน ไม่ได้เรียนหนังสือ และที่หลังวัดเชิงทะเล มีจำนวนแรงงาน 300 คน มีเด็กเล็ก 15 คน ไม่ได้เรียนหนังสือ
- 2) ในเขตอำเภอเมือง ในปาย่างพารา ซอยโตะเส็ม (มัสยิดบ้านดิน) มีแรงงานต่างด้าวจำนวน 60 คน มีเด็กเล็ก 10 คน ไม่ได้เรียนหนังสือ และที่บ้านบ่อแร่มีแรงงาน จำนวน 150 คน มีเด็กเล็ก 6 คน ไม่ได้เรียนหนังสือ
- 3) ในเขตอำเภอกะทู้ ซอยตันเลย์สำนักงานเทศบาลเมืองป่าตอง มีจำนวนแรงงาน 600 คน มีเด็กเล็ก 15 คน ไม่ได้เรียนหนังสือ และอีกแห่งหนึ่งที่ หน้ามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีแรงงานจำนวน 350 คน มีเด็กเล็ก 40 คน ไม่ได้เรียนหนังสือ

ระดับประถมศึกษาและมัธยม มีปัญหาที่สำคัญคือ

• โรงเรียนขนาดเล็กถึงกลางที่มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 200 คนจำนวน 20 โรงเรียน มีข้อจำกัดด้านงบประมาณเนื่องจากนโยบายการจัดสรรงบประมาณตามรายชื่อของรัฐบาล เพราะการดำเนินการไม่สามารถเข้าถึงระดับการประหยัดของขนาด (Economy of Scale) ได้เหมือนโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยปัญหาที่มีผลกระทบต่อด้านการเรียนการสอนที่สำคัญคือ ร้อยละ 95 หรือจำนวน 19 โรงเรียน ขาดครูแนะแนวที่มีความชำนาญโดยเฉพาะ รองลงมา ร้อยละ 90 หรือจำนวน 18 โรงเรียนมีปัญหาด้านอาคารสถานที่ที่เก่าช้ำรุดยังไม่ได้รับการซ่อมแซม และอุปกรณ์การเรียนการสอนไม่เพียงพอหรือชำรุด จำนวนร้อยละ 80 หรือจำนวน 16 โรงเรียนมีปัญหาด้านงบประมาณและบุคลากรในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น และร้อยละ 65 หรือจำนวน 13 โรงเรียนมีปัญหาอื่นๆ เช่น ครูไม่เพียงพอ จำนวน เด็กนักเรียนน้อย และสภาพแวดล้อม ของโรงเรียน ไม่เหมาะสม เป็นต้น รายละเอียดดังตาราง 1.7

ตารางที่ 1.7 แสดงสภาพปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็ก-กลางที่มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 200 คน

สภาพปัญหา	จำนวนโรงเรียน(แห่ง)	ร้อยละของปัญหา
ครูแนะแนว	19	95
อาคารสถานที่	18	90
สื่อและอุปกรณ์การเรียน	18	90
หลักสูตรท้องถิ่น	16	80
อื่นๆ	13	65

- จำนวนครูมีไม่เพียงพอโดยเฉพาะในวิชาสาระสำคัญทั้งนี้เนื่องจากครูส่วนหนึ่ง เกษียณก่อนอายุราชการ ทำให้ต้องมีการใช้ครูจากสาระวิชาอื่นไปสอนแทน หรือ จ้างครูอัตราจ้างเข้ามาทดแทน ซึ่งครูอัตราจ้างอาจไม่มีทักษะด้านการสอนเพียงพอ และมีความกังวลเรื่องความมั่นคงในการทำงานทำให้ไม่มีการพัฒนาการเรียนการสอน นอกจากนี้ครูในโรงเรียนขนาดเล็กบางส่วนถึงจะมีจำนวนนักเรียนน้อยแต่ต้องมีภาระการสอนสูงถึง 8 วิชา หรือมีภาระงานด้านอื่นๆของโรงเรียน ทำให้ไม่มีเวลาในการเตรียมและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน ซึ่งมีผลต่อคุณภาพทางการศึกษาของเด็กลดลง

- โรงเรียนส่วนใหญ่มักมีข้อจำกัดในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่นเนื่องจากต้องมีการใช้งบประมาณและบุคลากรในการเรียนการสอนเพิ่ม ประกอบกับผู้เรียนเองก็มักไม่ให้ความสนใจในการเรียนด้านนี้เท่าที่ควร เนื่องจากวิธีการเรียนการสอนที่ไม่จูงใจรวมถึงไม่ได้นำความรู้ไปใช้ในการสอบเรียนต่อ ทำให้การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่นมีค่อนข้างน้อย โดยปัจจุบันจากการสำรวจมีเพียงโรงเรียนสตรีภูเก็ตและโรงเรียนภูเก็ตวิทยาลัยเท่านั้น ที่มีจัดการสอนหลักสูตรท้องถิ่นครบทั้ง 5 สาระ ขณะที่โรงเรียนอื่นๆส่วนใหญ่มักเพียงการบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับท้องถิ่นเข้าไปในการเรียนการสอน วิชาต่างๆที่เกี่ยวข้องเท่านั้น ทำให้เด็กและเยาวชนขาดความรู้และความเข้าใจและความภาคภูมิใจในการสืบสานภูมิปัญญาของท้องถิ่น

- สถานศึกษายังขาดระบบการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กทั้ง 6 ชั้นได้แก่ จำได้ เข้าใจ ใช้ได้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า ทั้งนี้เนื่องจากครูบางส่วนขาดทักษะในการสอนลักษณะนี้ นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนแบบนี้ต้องอาศัยการเรียนรู้จากสถานที่จริง เด็กต้องมีโอกาสสัมผัสกับสถานการณ์จริง ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยสื่อการสอนที่เหมาะสม มีความต่อเนื่อง และต้องใช้งบประมาณมากขึ้น (ที่มา : สัมภาษณ์ รศ. สมหมาย ปิ่นพุทธิศิลป์ 2552)

ระดับอาชีวศึกษา

- การออกจากโรงเรียนกลางคันของเด็กนักเรียนอาชีวศึกษาโดยเฉพาะระดับ ปวช. ที่มีการออกกลางคันสูง ทั้งนี้เนื่องจากเด็กนักเรียนยังมีวุฒิภาวะต่ำและมีปัญหาด้านการปรับตัวกับระบบการเรียนอาชีวศึกษา ที่แตกต่างจากระบบการเรียนในสายมัธยมที่เรียนมาแต่เดิม ประกอบครูผู้สอนบางส่วนยังขาดทักษะในการทำความเข้าใจและสอนเด็กวัยรุ่น ทำให้เด็กไม่สนใจการเรียนและมีผลการเรียนที่ตกต่ำและบางส่วนไม่ผ่านเกณฑ์วัดผลที่สถาบันการศึกษากำหนดจึงต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน(สัมภาษณ์ครูวิทยาลัยอาชีวศึกษาในจังหวัดภูเก็ต :2552)

ระดับอุดมศึกษา

- ปัจจุบันเด็กนักเรียนที่จบชั้นม.6 ไม่นิยมศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในสถาบัน การศึกษาที่มีอยู่ในภูเก็ต แต่นิยมไปเรียนต่อในส่วนกลางหรือจังหวัดอื่น ทั้งนี้เป็นค่านิยมที่ปลูกฝังกันมาและบางส่วนไม่มั่นใจเรื่องคุณภาพของการศึกษาเมื่อจบออกมาว่าจะเป็นที่ยอมรับของตลาดแรงงานหรือไม่ ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์อาจารย์สถาบันราชภัฏภูเก็ตพบว่านักศึกษาในส. สถาบันมากกว่าครึ่งหนึ่งไม่ใช่คนภูเก็ตแต่มาจากจังหวัดใกล้เคียง ผลคือเด็กนักเรียนภูเก็ตที่จบการศึกษานอกพื้นที่มักไม่กลับคืนสู่ท้องถิ่น ทำให้ท้องถิ่นขาดทรัพยากรบุคคลในการพัฒนาบ้านเมือง และสืบทอดภูมิปัญญา นอกจากนี้การศึกษาในระดับอุดมศึกษาของภูเก็ตยังมีลักษณะที่ มุ่งปริมาณเพื่อผลทางธุรกิจมากกว่าคุณภาพการศึกษาและไม่ตอบสนองการสร้างการสร้างสรรค์ทรัพยากรบุคคลเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นเท่าที่ควร จนมีวลีที่พูดกันในหมู่นักศึกษาผู้เรียนว่า “จ่ายครบจบแน่นอน” (ที่มา: สัมภาษณ์ กลุ่มเยาวชนภูเก็ต:2552)

ปัญหาอื่น ๆ

เด็กและเยาวชนส่วนหนึ่ง ในจังหวัดภูเก็ตโดยเฉพาะกลุ่มบุตรหลานของชาวเลที่ประกอบอาชีพทางด้านประมงยังไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น ประกอบกับผู้ปกครองเองก็ไม่เห็นความสำคัญที่จะส่งเสริมการศึกษาของบุตรหลาน เนื่องจากความจำเป็นทางด้านเศรษฐกิจจึงต้องการให้บุตรหลานที่จบการศึกษาระดับภาคบังคับเข้าสู่ตลาดแรงงานเพื่อเป็นกำลัง ในการเลี้ยงครอบครัว และการยึดติดกับวิถีชีวิตดั้งเดิมโดยมองไม่เห็นว่าการศึกษาระดับสูงจะเข้าไปมีส่วนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นได้อย่างไร “เด็กจำนวนหนึ่งในภูเก็ตที่ไม่ได้รับการศึกษา โดยเฉพาะกลุ่มชาวเลหรือชาวไทยใหม่ ขนาดที่ต้อง จ้างให้มาเรียนเพราะพ่อแม่ถือว่าลูกเขาต้องทำงานเพื่อให้ได้เงิน มาเรียนจึงต้องได้เงิน ” (สัมภาษณ์ ดร.ศุภลักษณ์ กาญจนะเมธากุล ประธานมูลนิธิบ้านตะวันฉาย ภูเก็ต 2552)

ระดับการศึกษานอกระบบของผู้ใหญ่

- สื่อการเรียนการสอน ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนไม่เพียงพอทำให้ผู้เรียนรับความรู้ได้ไม่เต็มที่ นอกจากนี้การอบรมฝึกอาชีพต่างๆที่มีอยู่ส่วนใหญ่นั้นเฉพาะด้านเทคนิคการผลิต ไม่มีการจัดการเรียนการสอนอย่าง ครบวงจรของธุรกิจ ทำให้ไม่สามารถนำไปประกอบอาชีพได้จริงเท่าที่ควร

1.3 โครงการพัฒนาสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษาเด็กและผู้ใหญ่

ตารางที่ 1.8 แสดงโครงการพัฒนาสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษาเด็กและผู้ใหญ่

โครงการ	หน่วยงาน	พื้นที่ดำเนินงาน	ปีดำเนินงาน	จำนวนงบประมาณ (บาท)
องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น				
1) โครงการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา	อปท. 19 แห่ง	ภูเก็ต	2552	95,592,158
2) โครงการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ครุภัณฑ์	อปท. 19 แห่ง	ภูเก็ต	2552	49,846,750
3) โครงการช่วยเหลือนักเรียน ทุนการศึกษา อาหารกลางวัน	อปท. 19 แห่ง	ภูเก็ต	2552	33,922,633
4) โครงการสนับสนุนกิจกรรมผู้เรียน	อปท. 19 แห่ง	ภูเก็ต	2552	16,134,024
5) โครงการพัฒนาส่งเสริมบุคลากรทางการศึกษา	อปท. 19 แห่ง	ภูเก็ต	2552	3,827,900
6) โครงการบริการให้ความรู้ประชาชน	อปท. 19 แห่ง	ภูเก็ต	2552	2,072,000
หน่วยงานระหว่างประเทศ/องค์การพัฒนาเอกชน				
7) โครงการสนับสนุนเงินพัฒนาโรงเรียน	โคโคโลเปซ แซริท เทบิล ทรัสต์	โรงเรียนในสังกัด สพฐ	2552	100,000
8) โครงการโรงเรียนเพื่อนเด็ก	UNICEF	โรงเรียนในสังกัด สพฐ.	2552	-
9) โครงการพัฒนาระบบน้ำในโรงเรียน	UNICEF	โรงเรียนในสังกัด สพฐ.	2552	-

ที่มา : องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดภูเก็ต 19 แห่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภูเก็ต

1.4 ความต้องการในการพัฒนาด้านการศึกษาเด็กและผู้ใหญ่

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น จากการ สัมภาษณ์และพูดคุยกับประชาชนและผู้ ที่เกี่ยวข้องมีความต้องการในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา ดังนี้

- การศึกษาระดับเด็กปฐมวัย ต้องการให้มีการสนับสนุนการซ่อมแซมอาคารและจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์เด็กให้มีความปลอดภัยและมีสภาพสุขอนามัยที่ เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาเด็กเล็ก รวมถึงมีการสนับสนุนสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่จะใช้พัฒนาเด็กให้มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งร่างกาย สติปัญญา สังคมและจิตใจ นอกจากนี้ควรมีการสนับสนุนพัฒนาบุคลากรศูนย์เด็กเล็กซึ่งปัจจุบันถึงแม้ว่าทางอ.บท. จะมีการสนับสนุนให้ครูพี่เลี้ยงได้มีการศึกษาที่สูงขึ้น แต่บุคลากรด้านนี้ยังมีความต้องการการพัฒนาด้านวิชาการด้านอื่นๆที่เกี่ยว ข้องกับการพัฒนาเด็กเล็กอีกด้วย รวมถึงการเปิดพื้นที่เวทีให้ ครูศูนย์เด็กเล็ก ได้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ด้านวิชาการ ระหว่างกัน สำหรับกรณีเด็กเล็กถูกแรงงานต่างด้าวต้องการให้มีการทำวิจัยเพื่อหาข้อมูลที่ชัดเจน เพื่อนำเสนอหน่วยงานที่ดำเนินการช่วยเหลือด้านนี้เช่นองค์การพัฒนาเอกชน และองค์กรระหว่างประเทศต่างๆ เข้ามาช่วยเหลือ รวมถึงเจรจากับนายจ้างในการจัดทำศูนย์เด็กเล็กในแคมป์คนงาน

- ด้านการศึกษาระดับประถมศึกษา ศึกษานั้น ความต้องการพัฒนาส่วนใหญ่อยู่ที่การสนับสนุนโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กที่ยังมีความขาดแคลนทั้งงบประมาณและบุคลากร ซึ่งอาจจะการสนับสนุนงบประมาณในการปรับปรุงอาคารและสถานที่เรียนให้มีความเหมาะสมต่อการศึกษาและปลอดภัยกับเด็กนักเรียน รวมถึงการสนับสนุนด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนต่างๆที่จำเป็น สำหรับด้านบุคลากรการศึกษานั้นต้องการให้มีการพัฒนาครูแนะแนวเพื่อให้ความสามารถในการทำหน้าที่แนะแนวการศึกษาต่อหรือเป็นที่ปรึกษาของเด็กนักเรียนได้มากขึ้น เพื่อให้เด็กสามารถเลือกเรียนต่อในสาขา /ด้านที่เหมาะสม กับตนเอง ไม่สร้างความสูญเสียเปล่าด้านทรัพยากรจากการที่เด็กออกเรียนกลางคันหรือไม่สามารถ ใช้ความสามารถและความถนัดของตนในการทำงานได้อย่างเต็มที่ ส่วนการจัดหลักสูตรการเรียนท้องถิ่นนั้นปัจจุบันถึงแม้ จะเป็นนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการให้สถานศึกษาสามารถจัดหลักสูตรการเรียนของท้องถิ่นได้ แต่ก็ยังมีข้อจำกัดดังที่กล่าวมาแล้ว จึงควรมีการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก ในการร่วมพัฒนาการเรียนการสอน ในระบบนี้ ทั้งงบประมาณบุคลากร รวมถึงการร่วมกำหนดหลักสูตรกลางของท้องถิ่น ผนวกเกิดขึ้นมาใช้ร่วมกันเพื่อให้การเรียนการสอนมีมาตรฐานใกล้เคียงกัน

- ด้านอาชีวศึกษาต้องการให้มีการพัฒนาหลักสูตรที่เสริมทักษะชีวิตเด็กมากขึ้น รวมถึงการพัฒนาบุคลากรด้านการศึกษาให้มีความรู้และความเข้าใจในการอยู่ร่วมกับเด็กวัยรุ่น มีการเปิดพื้นที่ให้นักศึกษาอาชีวะได้มีเวทีในการแสดงความสามารถด้านช่างและเทคนิคในระดับท้องถิ่นมากขึ้นเพื่อปูทางสู่การแข่งขันระดับภูมิภาคและระดับชาติต่อไป รวมถึงการส่งเสริมการให้ทุนการศึกษาแก่เด็กที่

สนใจด้านอาชีวศึกษาและเด็กอาชีวะที่เรียน ดีได้มีโอกาสได้เข้าเรียนหรือเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น เพื่อให้กลับมาเป็นทรัพยากรของท้องถิ่นในอนาคต

- ระดับอุดมศึกษา ควร มีการประเมิน ผลเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษารวมถึง สร้างให้เกิดความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษากับภาคธุรกิจ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นเพื่อ ร่วมพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสม สามารถสร้าง บุคลากรที่มีคุณภาพเพื่อตอบสนองตลาดแรงงาน และการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- สำหรับการศึกษานอกระบบสำหรับผู้ใหญ่ ต้องการให้มีการสนับสนุนด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน รวมถึงพัฒนาสถานที่เรียนและคุณภาพบุคลากรที่สอนในแต่ละศูนย์ให้มีความทัดเทียมกัน เพื่อกระจายผู้เรียนไป ทั่วให้มากระจุกตัวเฉพาะศูนย์ที่อำเภอเมืองมากเกินไป สำหรับการฝึกอบรมวิชาชีพ นอกจากการฝึกอบรมด้านทักษะการผลิต แล้วต้องการให้มีการสอนด้าน ธุรกิจเพิ่มเติมเพื่อให้ผู้เรียนมีทางเลือกในการทำธุรกิจของตนเองไม่จำเป็นต้องขายแรงงานอย่างเดียว

- สำหรับกลุ่มคนชายขอบทางสังคมเช่นกลุ่มชาวเล ต้องการให้ มีการสร้างความตระหนัก ด้านการศึกษาด้วยกระบวนการแนะแนวทางการศึกษาที่มีประสิทธิ ภาพ รวมถึงการสนับสนุนทุนการศึกษาอย่างมียุทธศาสตร์เพื่อจูงใจเด็กให้สนใจศึกษาในระดับที่สูงขึ้น และมีการติดตามส่งเสริมอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างรูปแบบที่เป็นตัวอย่างให้เป็นที่ยอมรับแก่คนในชุมชน